GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA: BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLIX.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 252. Sâmbătă, Duminecă 9 (21) Noemvre. 1886.

Din causa S-tei sărbătorĭ de mâne ḍiarulŭ nu va apăré până Lunĭ.

Brașovŭ, 7 Novembre 1886.

De câtva timpŭ pressa unguréscă, atâtŭ cea din Pesta, câtŭ și cea din Clușiu se ocupă mereu de Ardealŭ.

Până la unŭ punctŭ, faptulŭ acesta l'amŭ puté numi o manevră, esecutată în fiăcare anŭ, când se apropiă ținerea adunării generale a reuniunei de maghiarisare ardelene.

In faptŭ însĕ, pressa ungurésca punŭ cu tótă seriositatea la ordinea ḍilei cestiunea Ardélului, pentru că nu de relele ce-lŭ bântue se ocupă, nicĭ de înlăturarea lorŭ.

Modulŭ cum tractéză ḍiarele ungurescĭ acéstă cestiune, ne face impresiunea unei consciințe încărcate de grele păcate, dér care îmbĕtrânită în fapte rele, nu voesce ispășire, nicĭ îndreptare, ci continuarea pe calea pĕcatelorŭ, cu mai mare sete, cu furiă chiar.

Ce sĕ fiă causa, că tocmai acum, când norĭ grei și negri se grămădescŭ asupra situațiunei politice din afară, se face cestiune ardelenéscă, și încă tocmai de către aceia carĭ de 20 de anĭ îlŭ stăpânescŭ după placŭ?

Pentru ce atâția fiorĭ, de ce atâta gróză pentru Ardealŭ, déca e curată consciința, că totŭ ce s'a făcutŭ de guvernele ungurescĭ, s'a făcutŭ pentru întărirea Ardealului, pentru bunăstarea poporului, pentru mulțămirea naționalitățilorŭ?

N'amŭ fi luatŭ actŭ de acéstă spaimă a „patrioțilorŭ“, déca s'arŭ fi mărginitŭ a vorbi în pressă de periculele ce arŭ putea amenința din afară. Ne pare însĕ straniu, că pe inimicii îi vĕdŭ înăuntru, suntŭ naționalitățile, este inteligința lorŭ, este religiunea lorŭ, este limba lorŭ, este în fine faptulŭ că nu e Ardealulŭ maghiarŭ din creștetŭ până'n tălpĭ, așa precum îlŭ viséză Beksics, Horvath, Bartha și tótă céta patrioțilorŭ kulturegyletiștĭ.

Deputatulŭ guvernamentalŭ Beksics a scrisŭ deunăḍile într'o fóiă ungurécă din Pesta unŭ articulŭ desperatŭ despre Ardealŭ, ḍicêndŭ între altele:

Inimicii nostri punŭ Ardealulŭ într'o liniă cu Bulgaria, cu Rumelia orientală, cu Macedonia, ca și cum Ardealulŭ ar forma o parte întregitóre a respectivelorŭ state balcanice. Putemŭ sĕ perdemŭ Ardealulŭ — ḍicŭ aceia carĭ conchidŭ la eventualitatea unui résboiu rusescŭ. Dér n'avemŭ sĕ ne temem de unŭ asemenea casŭ, pentru că Ardealulŭ nu se póte perde, fără ca sĕ nu se pérdă împreună cu elŭ Ungaria, precum și întréga monarchiă.

Óre ce pĕcate sĕ fi 'mpinsŭ pe Beksics a scrie atâtŭ de desperatŭ? Ce pĕcate sĕ-lŭ fi îndrumatŭ a pune tocmai acum pe tapetŭ cestiunea Ardealului așa precum ni-o înfățișéză? Patriotismulŭ? Cestiunĭ atâtŭ de delicate nu se discută în asemenea momente, când situațiunea politică din afară atinge de o potrivă întréga monarchiă, ér nu numai o parte a ei.

Trebue că scie Beksics ceva, a călĕtoritŭ prin Ardealŭ și nu-i place cum stau lucrurile aci; va fi vĕḍutŭ că totŭ ce au ziditŭ guvernele ungurescĭ de 20 de anĭ, au ziditŭ pe năsipŭ: încă totŭ n'au dispărutŭ naționalitățile contopindu-se în nobilulŭ și cultulŭ elementŭ maghiarŭ. In Ardealŭ nu se află unŭ punctŭ solidŭ pe care sĕ se sprijinéscă „idea de statŭ maghiarŭ“, căcĭ:

Elementulŭ maghiarŭ, afară de Sĕcui, își perde tĕrêmulŭ în numĕrŭ și avere.

Maghiarii din Ardealŭ nu suntŭ destulŭ de tarĭ, pentru ca sĕ ducă acolo la îndeplinire interesele »statului maghiarŭ“.

Industria Sasilorŭ e multŭ mai bogatŭ isvorŭ de înavuțire, decâtŭ industria Maghiarilorŭ și a Sĕcuilorŭ.

Inteligența nu este esclusivŭ maghiară, ci este maghiară, săsescă și română, prin urmare societatea e îmbucătățită.

Potestatea eclesiastică a luteranilorŭ, a greco-orientalilorŭ și a greco-catolicilorŭ nu se află în mânĭ ungurescĭ.

In multe locurĭ chiar și administrațiunea statului se află în mânile naționalitățilorŭ, în care nu te poțĭ încrede — în mai multe puncte ale administrațiunei a pĕtrunsŭ particularismulŭ de naționalitate.

Vedețĭ déră că este o cestiune ardelénă, câtă vreme Ardealulŭ nu e locuitŭ numai de Maghiarĭ, ci și de Românĭ și Sașĭ, câtă vreme Românii și Sașii au o inteligență, au industriă și avere, câtă vreme suntŭ confesiunĭ și puterea lorŭ nu se află în mânile guvernului ungurescŭ, și câtŭ timpŭ în administrațiune se mai aude ridicându-se și graiulŭ românescŭ séu săsescŭ, Astfelŭ de germenĭ periculoșĭ trebuescŭ înăbușițĭ, prin urmare, după Beksics, a sositŭ timpulŭ ca „statulŭ maghiarŭ“ sĕ îngrijéscă mai seriosŭ de sórtea Ardealului. Că suntŭ séu nu sfaturile deputatului guvernamentalŭ patriotice, contribuescŭ la înlăturarea rĕului, asta-lŭ privesce.

Nu mai puținŭ recunósce și „Ellenzek“, că esistă o cestiune a Ardealului, numai cu deosebirea, că „Ellenzek“ are o metodă și mai radicală de resolvare. După elŭ, constituțiunea e unŭ isvorŭ de rele; guvernulŭ constituționalŭ a dispusŭ sĕ se facă alegerĭ în Ardealŭ, elŭ a făcutŭ prea multe concesiunĭ, elŭ a recunoscutŭ autonomia bisericei românescĭ, elŭ a formatŭ legea pentru naționalitățĭ, a statoritŭ censulŭ, a regulatŭ posesiunea; guvernulŭ constituționalŭ a negligeatŭ a introduce în scólele medii nemaghiare limba maghiară ca limbă de propunere, guvernulŭ negligează a profita cu tactică de relațiile încordate dintre greco-catolicĭ și greco-orientalĭ ș. a.

Prin urmare fóia clușiană ar voi ca cestiunea ardelénă sĕ se resolve radicalŭ de totŭ: lege electorală sĕ nu fiă în Ardealŭ, negreșitŭ pentru naționalitățĭ nu, censulŭ sĕ se reguleze altfelŭ, în favórea elementului maghiarŭ, constituția sĕ se schimbe, legea de naționalitate sĕ sĕ desființeze, peste autonomia bisericei române sĕ se ștérgă cu buretele, sĕ se deposedeze naționalitățile, limba de propunere nemaghiară sĕ se înlocuiască în scólele naționalitățilorŭ cu cea maghiară, și așa mai departe.

Étă'i pe apĕrătorii libertății și ai desvoltării individualității popórelorŭ transformațĭ deodată în ocrotitorĭ ai mĕsurilorŭ muscălescĭ! Unŭ lucru a uitatŭ fóia clușiană sĕ mai propună: Siberia și cnutulŭ, pentru ca resolvarea sĕ fiă completă.

Ne oprimŭ aci. Ne mulțămimŭ a constata, din chiar graiulŭ patrioțilorŭ: 1) că esistă o cestiune a Ardealului; 2) că Ardealulŭ nu e numai maghiarŭ, deórece naționalitățile nemaghiare suntŭ în maioritate preponderantă; 3) că cestiunea Ardealului trebue resolvată.

Discursulŭ lui Stojanov în Sobraniă.

In ședința secretă a Sobraniei, ținută în ḍiua dinaintea alegerei principelui, ținŭ Zaharia Stojanov următorulŭ discursŭ, pe care-lŭ reproducemŭ după „Revue de l'Orient“, avêndŭ o deosebită însemnătate, căcĭ din elŭ se reflectă opiniunea publică bulgură:

Ne-amŭ întrunitŭ aci, ca sĕ ne înțelegemŭ asupra persónei ce avemŭ s'o alegemŭ mâne. Avemŭ noi peste totŭ dreptulŭ sĕ alegemŭ liberŭ, ne lasă Europa acestŭ dreptŭ? (Strigăte: Asta nu stă!) Ḑicețĭ, că acésta nu-i ădevĕratŭ, bine, privițĭ odată acéstă loje susŭ în drépta (arată spre lojea diplomatică) și nu vețĭ afla în ea nicĭ unŭ singurŭ representantŭ europeanŭ, nicĭ unulŭ n'a venitŭ aci, ca sĕ asiste la alegerea principelui nostru ca sĕ ajute la nevoiă guvernului nostru cu vr'unŭ bunŭ sfatŭ. Vedețĭ așa déră, că am avutŭ dreptate sĕ vorbescŭ astfelŭ. Nu sunt oratorŭ și aḍĭ am luatŭ cuvêntulŭ numai de aceea, fiindŭ că mĕ temŭ, că *se potŭ ivi astfelŭ de evenimente pentru țéra nóstră, carĭ nicĭ mie, nicĭ vre-unuĭ altuia nu vorŭ mai permite a ajunge la cuvêntŭ într'o Sobraniă*, căcĭ mĕ temŭ că se pândesce asupra instituțiunilorŭ nóstre liberale și póte că nu vomŭ fi împreună într'o Sobreniă așa curêndŭ. Ce privesce persóna principelui ce avemŭ sĕ-lŭ alegemŭ, nu credŭ că greșescŭ, déca o spunŭ curatŭ, că *déca ar fi sĕ alegemŭ liberŭ, amŭ alege unanimŭ pe eroulŭ nostru Alexandru de Battenberg*; dér vĕdŭ bine ca și voi, că acésta nu e cu putință. Prințulŭ *Alexandru*, căruia am îndrăsnitŭ a-i scrie acum 20 de ḍile, nu *mĭ-a datŭ nicĭ unŭ rĕspunsŭ* și acésta tocmai dovedesce, că părerea lui e de acordŭ cu a nóstră. Aḍĭ suntemŭ *constrînșĭ* așadéră a pune *de bună voiă* unŭ candidatŭ pentru alegerea de mâne, și eu voiu vota pentru elŭ din considerațiunĭ pentru critica situațiune a țérii. *Inainte cu 500 de anĭ ne-a subjugatŭ Sultanulŭ Baiazet, aḍĭ stă pe acelașĭ punctŭ de stadiu colosalŭ nordicŭ*, ce póte mititica Bulgariă contra actelorŭ de violență ale aceluia! Vedețĭ, cum mândrulŭ Albionŭ, puternica Germaniă, Austro-Ungaria se plécă voinței lui celei tarĭ. Déca așadéră noi nu alegemŭ mâne pe prințulŭ Alexandru, la acésta ne împingŭ numai împrejurările de care v'am vorbitŭ, căcĭ realegêndu-se Alexandru Bulgaria ar fi perdută totală, deórece Rusia în acelașĭ momentŭ ar sfărîma Bulgaria, dér așa póte că în alegerea lui Waldemar este pusă posibila esistență mai departe a Bulgariei. *După cincĭ până în șése lunĭ sĕ potŭ schimba referințele* și Dumneḍeulŭ bulgarŭ va învia și ne va ajuta. *A conta aḍĭ pe Europa, ar fi o nebuniă, căcĭ Europa nu mai esistă, celŭ puținŭ pentru noi deja nu mai esistă de locŭ*. Trebue sĕ întrebuințămŭ totulŭ, în casŭ că Waldemar primesce coróna, *ca elŭ sĕ respecte constituția nóstră și sĕ nu ne aducă în țéră baionete streine*. Mĕ temŭ, că pe una o va lăsa și pe cealaltă nu o va face. *Ne primindŭ însĕ Waldemar alegerea, atuncĭ vomŭ alege pe Alexandru*, și décă Europa nu aprobă acéstă alegere, *atuncĭ vomŭ proclama republica balcanică*. Eu nu vĕdŭ nicĭ o altă scăpare putincióså!

După cum i se telegrafiază din Tĕrnova lui „Pester Lloyd“, a ḍisŭ Stojanov în discursulŭ sĕu, când a arătatŭ spre loja diplomatică:

Deputațiunea bulgară, care are sĕ visiteze curțile europene, ca sĕ le róge pentru unŭ candidatŭ la tronŭ, nu va afla Europa. Europa s'a perdutŭ, nicĭ măcarŭ în loja diplomatică nu ședŭ representanțĭ europenĭ, ci *copiștĭ*.

In urma acestei esprimărĭ, contele Starzenski (pentru Austro-Ungaria), Akton (Italia) și Grebs (Anglia), carĭ erau acolo de față, părăsiră imediatŭ sala.

Pressa maghiară și discursulŭ lui Kalnoky.

Maioritatea ḍiarelorŭ maghiare suntŭ nemulțămite cu discursulŭ lui Kalnoky.

„*Nemzet*“ observă, că multe suntŭ încă de lămuritŭ și multe rĕmânŭ ce nu se potŭ lămuri, din causă că nu e potrivitŭ sĕ ajungă în publicitate. Contele Kalnoky a fostŭ cu reservă către Rusia, deórece a cruțatŭ politica Rusiei față cu Bulgaria. Dér deórece unŭ rĕsboiu nu l'ar sprijini nicĭ Germania și chiar nicĭ Anglia, nu trebue sĕ-lŭ provocămŭ. Cu acésta este împreunată o mare responsabilitate. Dér décă contele Kalnoky s'ar amăgi și Rusia șĭ-ar asigura în Bulgaria o influință permanentă și protectoratulŭ, atuncĭ elŭ a pusŭ în jocŭ interesele monarchiei, séu celŭ puținŭ ar îngreuia apĕrarea lorŭ acordândŭ diferite concesiunĭ și avantage. Décă însĕ contele Kalnoky precum se pare e gata a lua pentru acésta responsabilitatea, atuncĭ cu greu se va găsi unŭ politicŭ Ungurŭ, care va voi a i-o lua mai alesŭ acum, când lucrurile se apropie de stadiulŭ resolvărei puse în perspectivă.

„*Pesti Napló*“ ḍice, că espunerea ca discursŭ face o bună impresiune și face efectŭ, dér pentru ca sĕ avemŭ și temeiu de încredere ar fi necesarŭ sĕ aprobămŭ și cele întêmplate în trecutŭ. Ar fi putută Rusia

procede ađi astfelŭ în Bulgaria, décă nu ne-ar fi fostŭ legate mânile atâtŭ nouĕ câtŭ şi Germaniei prin alianţa triplă? Declaraţiunea, că ocuparea Bulgariei s'ar privi ca unŭ casus beli, are în faţă-i îngrijitórea declaraţiune, că încă multŭ timpŭ nu se va restabili liniştea în Bulgaria, precum şi aceea, că Rusia are drepturĭ în peninsula balcanică, pe carĭ le-a respectatŭ chiar tractatulŭ din Berlinŭ. Discursulŭ însemnéză pacea, noi credemŭ chiar, că décă s'ar fi vorbitŭ şi mai hotărîtŭ, s'ar asigura şi mai bine resolvarea pacînică şi póte mai curêndŭ de cum speră espunerea.

„*Pesti Hirlap*“ đice, că contele Kalnoky a trecutŭ norocosŭ cea dintêiu probă de focŭ şi că expunerea lui va întîmpina înafară aprobare generală.

„*Budapesti Hirlap*“ accentuéză tonulŭ reservatŭ, precautŭ, s'ar puté đice fricosŭ, care caracteriséză espunerea ministrului de esterne. Resultatulŭ este abdicarea monarchiei în cestiunea orientală. Ţerile ajunse sub puterea Rusiei: România, Bulgaria, Serbia, Macedonia şi Muntenegru arŭ forma unŭ cercŭ de fierŭ, care sugrumă monarchia nóstră şi o nimicesce şi economicesce şi politicesce. Ministrulŭ de esterne susţine, că crisa isbucnită în Bulgaria nu atinge directŭ interesele nóstre. Acéstă orbire e ne'nţelésă. La întrebările lui Andrási a rĕspunsŭ contele Kalnoky nervosŭ şi slabŭ. Bulgaria este predată Rusiei, şi acésta póte sugruma cu forţa poporulŭ bulgarŭ.

„*Egyetértés*“ ḑice, că după cele espuse de ministrulŭ de esterne Austro-Ungaria vré pacea cu orĭ ce preţŭ. Misiunea lui Kaulbars este din punctulŭ de vedere alŭ monarchiei nóstre şi cu privire la tractatulŭ din Berlinŭ multŭ mai rea, decâtŭ trimiterea unui comisarŭ alŭ Ţarului. Cu dreptulŭ cu care şéde în Bulgaria comisarulŭ Rusiei şi împarte ordinele sale, ar trebui sĕ şédă acolo şi împuternicitulŭ nostru. Este ofensătorŭ, că Kalnoky s'a provocatŭ la iubirea de pace a Ţarului şi a apostrofatŭ activitatea lui Kaulbars. Activitatea lui Kaulbars — ḑice ministrulŭ — numai a folositŭ poporului bulgarŭ, atrăgêndu-i simpatiele Europei. E! bine, noi obicînuimŭ a simpatisa cu cei apĕsaţĭ, şi décă simpatia ar puté face fericitŭ pe unŭ poporŭ, atuncĭ cea mai sângerósă apĕsare ar fi *non plus ultra* alŭ norocului. Décă trupele ruse arŭ fi devastatŭ Bulgaria dela unŭ capĕtŭ până la celalaltŭ şi arŭ fi coloratŭ roşu de sânge Mariţa dela Sofia până la mare, atuncĭ ar fi simpatia poporelorŭ Europei încă multŭ mai viuă de cum este acum. Dér nu e vorba numai de Bulgarĭ, ci şi de interesele nóstre, şi nu vedemŭ nicĭ cea mai mică bunăvoinţă de a se apĕra energicŭ aceste interese.

„*Neues Pester Journal*“ ḑice, că nu póte sĕ apară decâtŭ suspiciósă decisiunea unei politice, care se provócă la tractatulŭ din Berlinŭ, negatŭ şi găuritŭ de o sută de orĭ. Greşelele care s'au comisŭ până acum îşĭ au urmările lorŭ neînlăturabile

„*Budapester Tagblt*“ ḑice, că din asigurările ministrului de esterne se póte conchide, că elŭ vré sĕ apere interesele monarchiei nóstre în Orientŭ, deşi în timpulŭ din urmă se părea, că ar fi gata sĕ sacrifice interesele monarchiei, décă prin acésta ar puté susţiné pacea. Prin o politică mai demnă, mai hotărîtă şi mai bărbătéscă s'ar fi împedecatŭ uneltirile rusescĭ şi o procedere comună între Austro-Ungaria, Germania, Anglia şi Italia s'ar fi putută obţiné, décă ministrulŭ de esterne n'ar fi privitŭ totdeuna ca hipnotisatŭ spre Sânpetersburgŭ. Se vede că contele Kalnoky s'a înţelepţitŭ abia după ce a suferitŭ pagube.

SCIRILE ḐILEI.

Nimicŭ nu caracteriséză mai bine — ḑice »Kolozs. Köz.“ — *furia Cehilorŭ* contra Maghiarilorŭ, ca marea *agitaţiune* ce o desvoltă Cehii contra făinei unguresci. Şi într'adevĕrŭ, furia acésta îşĭ are efectulŭ sĕu stricăciosŭ asupra Ungariei, după cum vestesce „Narodni Listy“. Deosebitele societăţĭ cehe au alĕrnatŭ micĭ tăbliţe prin locurile publice cu inscripţiunea: »Nu cumpăraţĭ făină ungurésca, şi peste totŭ nu cumpăraţĭ marfă unguréscă!“ Lupta acésta contra productelorŭ industriale unguresci o recomandă „Narodni Listy« societăţilorŭ cehe ca sĕ o continue în mĕsură câtŭ se póte mai mare. — E tristŭ lucru, dér şovinismulŭ şovinismŭ produce, şi „patrioţii“ noştri suntŭ bunĭ dascălĭ.

—x—

In comisiunea pentru armată a *delegaţiunei ungare*, ministrulŭ de rĕsboiu *Bylandt-Rheidt* rĕspunse, la o întrebare ce i s'a pusŭ, că Ruşii au în adevĕrŭ la graniţa Galiţiei mai numerósă cavaleriă decâtŭ noi; dér ce privesce mai alesŭ trupele nóstre de cavaleriă dislocate la graniţe, e de consideratŭ, că trupele nu numai de-alungulŭ graniţei nóstre, ci şi în faţa graniţelorŭ ruse iau posiţiunĭ.

—x—

Se vorbesce, că ministrulŭ românŭ *Sturza* se va duce în curêndŭ la *Pesta* şi de acolo la *Viena*, în afacerea *convenţiei comerciale*.

—x—

Ministrulŭ unguresců de agricultură, industriă şi comerţŭ a avisatŭ camera de comerţŭ şi industriă din Braşovŭ, ca sĕ facă atenţĭ pe fabricanţii de postavŭ din Braşovŭ, Sibiiu şi Sighişóra a'şĭ provedea produsele lorŭ cu mărcĭ protectóre.

—x—

Cetimŭ în „Pesti Napló“: „Din isvorŭ competentŭ ne vine scirea, că în Vaţŭ a fostŭ numitŭ episcopŭ Constantinŭ *Schuster*, episcopulŭ din Caşovia, şi episcopŭ în *Neusohl* preotulŭ din Neoplanta, deputatulŭ dietalŭ şi canoniculŭ Emericŭ *Bende*. Dr. Constantin Schuster a desvoltatŭ în Casovia activitate binecuvêntată, şi suntemŭ convinşĭ că şi în Vaţŭ va face acelaşĭ lucru. Emericŭ Bende a desfăşuratŭ în Neoplanta o activitate cu atâta succesŭ încâtŭ de sigurŭ fiecine îlŭ va ţiné demnŭ de scaunulŭ episcopescŭ. In noulŭ sĕu cercŭ de activitate elŭ póte face multŭ pentru rĕspândirea *ideii de statŭ maghiarŭ* şi suntemŭ convinşĭ, că acésta o va şi face şi va corĕspunde în mĕsura cea mai deplină speranţelorŭ puse în dênsulŭ în acéstă privire“.—Câtŭ cioroborŭ pentr'unŭ toporŭ! Vorŭ fi rîdêndŭ şi Slovacii.

—x—

Procesulŭ dintre Românii şi Grecii din *Braşovŭ* pentru biserica Sf. Treime din cetate s'a resolvatŭ în sĕptĕmâna trecută şi în a doua instanţă totŭ în defavorulŭ Românilorŭ, aprobându-se sentinţa instanţei ântêiu, esceptiune de cheltuelile procesului, de a cărorŭ plătire au fostŭ scutiţĭ. Sentinţa instanţei a doua recunósce biserica Sf. Treime şi comunitatea ce'i aparţine ca naţională-grecéscă. Românii, ca acusatorĭ, vorŭ apela, se ḑice, şi la curiă.

—x—

Actuarulŭ filialei „Kulturegylet«-ului din comitatulŭ *Hunedórei*, Oscar *Mailand*, publică în colónele „patrioticei« foi din Deva, »Hunyad“ unŭ apelŭ către poporaţiunea comitatului, prin care o provócă la activitate „culturală“, deórece comitetulŭ centralŭ din Cluşiu a pusŭ într'o apropiată perspectivă inceperea activităţii »culturale“. Deja mai multe reuniunĭ cercuale au adusŭ la cunoscinţă trebuinţele lorŭ, după care în *Certeşi-Hondol* pre lângă scóla rom.-catolică de acolo ar fi de lipsă încă o sală de învĕţĕmêntŭ cu unŭ învĕţătorŭ auxiliarŭ: în *Simeria* sĕ se cumpere pĕmêntŭ în scopurĭ de colonisare; în *Petroşenĭ* are sĕ se sprijinéscă industria şi colonisarea în scopulŭ consolidării naţionalităţii maghiare; în *Rapoltulŭ-mare* trebue sĕ se lărgéscă scóla, ca uniculŭ razimŭ alŭ maghiarismului, şi sĕ se aplice încă o învĕţătóre pentru limba maghiară şi lucrurĭ de mână; în *Lindjina* trebue sĕ se facă o biserică rom.-cat., deórece cei 70—80 credincioşĭ catolicĭ visitéză biserica gr.-cat. Inspectorulŭ de scóle Rèthi recomandă înfiinţarea de 25 asile pentru copii în diferite localităţĭ, pentru carĭ se recerŭ câte 80-100 fl. Mai departe în apelŭ se plânge, că multe reuniunĭ cercuale nu dau nicĭ unŭ semnŭ de activitate. — Care sĕ fiă causa? De sigurŭ téma de fiasco. Dér când va sosi Krachulŭ!

—x—

In interesulŭ industriei indigene deputatulŭ dietalŭ şi preşedintele camerei comerciale şi industriale din Cluşiu, Desideriu Sigmond, şi inspectorulŭ industrialŭ Ludovic Binder au pornitŭ la 16 c. n. în cĕlĕtoriă de studiu la Făgăraşŭ, Braşovŭ şi comitatulŭ Trei-scaune. — Poftimŭ trébă, acum din nou o iau dela capŭ!

—x—

Procuratura din *Alba-Regală* a fostŭ incunosciinţată pe cale telegrafică, că locuitorulŭ Stefanŭ *Battai* din *Fornok* a fostŭ împuşcatŭ de unŭ gendarmŭ. Afacerea se instruéză. — Se vede că ministrulŭ Tisza îşĭ caută anume astfelŭ de gendarmĭ, căcĭ nu vedemŭ sĕ se ia nicĭ o mĕsură, prin care sĕ se pună capĕtŭ barbariilorŭ gendarmerescĭ.

—x—

Ḑiarulŭ „La France militaire«, într'o dare de sémă făcută asupra diferitelorŭ misiunĭ militare străine, carĭ au luatŭ parte la manevrele din anulŭ acesta, se esprimă astfelŭ vorbindŭ de armata României: »Câtŭ despre Românĭ, dênşii represintă o naţionalitate latină, atâtŭ de vivace, încâtŭ şi-a menţinutŭ esistenţa sub paşii repetaţĭ ai barbarilorŭ. Călcată unŭ momentŭ de Turcŭ, dênsa s'a ridicatŭ, întocmai ca trestia după vijeliă; şi acum, deşi strînsă din tóte părţile de elementulŭ slavŭ, ea prosperă avêndŭ credinţa neclintită în viitorulŭ sĕu. Cum amŭ putea, noi Latinii, pe carĭ lumea ne crede în decadenţă, sĕ nu privimŭ cu bucuriă acestŭ *statŭ născêndŭ*, care desminte încă odată, prin *vigórea şi voinţa sa de a fi*, pe marele cancelarŭ?«

—x—

In cele 75 de scóle medii ce stau sub conducerea statului s'au anunţatŭ în anulŭ acesta la *esamenulŭ de maturitate* 1545 studenţĭ; la esamenulŭ înscrisŭ au fostŭ admişĭ 1481, la celŭ oralŭ 1372. Testimoniulŭ de maturitate l'au obţinutŭ cu fórte bine 150, cu bine 368, simplu 648. La esamenŭ suplimentarŭ au fostŭ avisaţĭ 151, la repeţire 50, definitivŭ respinşĭ 5.

—x—

Casele eariale ce stau nelocuite pe înălţimea *Slatina* de lângă colonia *Bistra* au fostŭ sparte şi jefuite de mai multe obiecte.

—x—

Se vorbesce, ḑice „Revista Politică«, că Iesuiţii din *Cernăuţĭ* arŭ avea de gândŭ sĕ 'şĭ aducă unŭ predicatorŭ care sĕ predice şi în limba română. Cu ce scopŭ? N'au Românii acolo predicatorulŭ lorŭ?

—x—

Preotulŭ gr. or. Pavo *Kalaidjicĭ* din *Baranya-Monostor* a fostŭ omorîtŭ împreună cu económa sa. Ucigaşii

---

FOILETONU.

Unŭ firŭ de pĕrŭ albŭ.

— Noveletă. —

(Urmare şi fine.)

Intr'aceea trenulŭ se urcase susŭ în munţĭ. Ajunsesemŭ la unŭ punctŭ înaltŭ, de unde era o privelişte încântătóre... Josŭ o vale lungă şi frumósă, prin care curge şoptindŭ tainicŭ unŭ rîu de munte. Munţii carĭ forméză valea de ambele părţĭ suntŭ acoperiţĭ cu pădure de bradŭ. — Éră susŭ, — susŭ deasupra nóstră, se ridica giganticulŭ Buceciu, alŭ cărui vêrfŭ era acoperitŭ cu zăpadă. Ni se înfăţişa ca unŭ uriaşŭ cĕruntŭ.

Corneliu, pĕtrunsŭ de acéstă frumseţe rară a naturei, multŭ timpŭ n'a mai putută continua enaraţiunea. Privea cu dorŭ la vêrfulŭ înaltŭ acoperitŭ cu norĭ uşorĭ ——— ér pe fruntea lui treceau nori grei de cugetărĭ, apoi ştergêndu'şĭ fruntea, ca şi când şi-ar alunga cugetele grele, de totŭ liniştitŭ şi cu o voce de totŭ schimbată continuă:

— Cum ḑicŭ frate, mi-a cădutŭ unŭ firŭ de pĕrŭ albŭ din capŭ pe buchetŭ, şi chiarŭ pe trandafirulŭ celŭ mai înfocatŭ la culóre. Ce contrastŭ...! Unŭ momentŭ a fostŭ destulŭ ca sĕ'mĭ pricepŭ rĕtăcirea....

Acestŭ firŭ de pĕrŭ albŭ, ca unŭ fulgerŭ în intunereculŭ grosŭ, mi-a deschisŭ ochii sĕ vĕḑŭ situaţia ridiculă în care mĕ înpinsese o simţire trecĕtóre——— care mi-o crease o hotărîre neprecugetată.

Eu sĕ mĕ gerezŭ ca pretendentŭ după mâna Laurei, eu cĕruntŭ, şi ea o copilă! Indată mi-am făcutŭ socotéla — şi étă ce resultatŭ mi-a eşitŭ: Laura are 18 anĭ, eu 40 — diferenţa 22 anĭ — da, 22 de anĭ grei!

In acelaşĭ momentŭ, ca sĕ scapŭ de ispită, am ruptŭ frumosulŭ buchetŭ în mii de bucăţĭ, l'am ruptŭ, l'am aruncatŭ sub mésă ca sĕ nu mĕ mai seducă.... Mi-am luatŭ rĕmasŭ bunŭ dela frumosulŭ portretŭ — ce încă odată s'a înfăţişatŭ în fantasia mea agitată — şi apoi ca sĕ mĕ reculegŭ, am eşitŭ afară în nóptea lină sĕ facŭ o preumblare.

Acésta a fostŭ pentru mine o nópte grozavă. Am umblatŭ tótă nóptea pe tóte promenadele oraşului; când alungatŭ de unŭ cugetŭ seriosŭ, când sedusŭ de o ilusiune vană. Nu sciu cum, dér am umblatŭ totŭ pe locurile acele, pe unde ne preumblamŭ cu Laura. — Câte amintirĭ dulcĭ... şi câte suferinţe am îndurată! Când priveamŭ susŭ la bolta cerului, în fiecare stea vedeam chipulŭ blândŭ alŭ Laurei, vedeam surisulŭ ei fermecătorŭ, căruia nu-i potĭ resista....! Apoi în momentulŭ următorŭ îi audiam risetulŭ acela despreţuitorŭ care'mĭ strĕbătea până la inimă şi mi-o sfăşia în durerĭ cumplite. Precum scii, când o am întrebatŭ de are inimă, ea mi-a rĕspunsŭ cu unŭ risetŭ despreţuitorŭ.

De chinurile aceste m'a mântuitŭ albele ḑorĭ. M'am dusŭ curêndŭ acasă în hotelŭ cu hotărîrea sĕ părăsescŭ acestŭ locŭ nefericitŭ pentru mine.

Inainte de a pleca ţĭ-am scrisŭ —— şi ţĭ-am ḑisŭ unŭ rĕmasŭ bunŭ, — dér tu eştĭ ca surisulŭ acela căruia nu'ĭ puteamŭ resista şi mĕ petrecĭ până la hotarŭ, — finĭ Corneliu îmbrăţişindu-mĕ.

— Eu te petrecŭ până la hotarulŭ ţĕrei, dér surîsulŭ acela te va petrece până la hotarulŭ vieţii, — îi respundŭ eu glumindŭ.

— Ah, nu! — îmĭ reflectă îndată. Am atâta putere — ca sĕ-mĭ învingŭ rĕtăcirile momentane. Portretulŭ e esilatŭ din fantasia mea, buchetulŭ e nimicitŭ —— şi cu elŭ tóte speranţele şi ilusiunile mele. Acuma din distanţa acésta potŭ judeca lucrurile cu sânge rece. — Tóte au fostŭ unŭ jocŭ alŭ închipuirei...— Sĕu cugeţĭ tu că eu am fostŭ amorezatŭ în Laura? — mĕ întrebă Corneliu.

— Nu, — rĕspunde totŭ elŭ continuândŭ. — Nu a fostŭ amorŭ, ci o simţire trecĕtóre, o simţire închipuită, fără pasiune ——— o flóre de tómnă fără mirosŭ, o radă de sóre fără căldură——— în fine a fostŭ o simţire mai multŭ isvorîtă din coatingerea socială, espresia stimei,— decâtŭ amorulŭ adevĕratŭ. — Nicĭ nu póte esista între noi altceva. Eu şi Laura o părechie... ar fi o nebuniă ———! Distanţa de etate între noi eschide

au furatŭ mai multe libele de banĭ depuşĭ la cassa de economiă şi vr'o 300 fl. banĭ parochialĭ. E bănuitŭ fiulŭ vitregŭ alŭ ucisului, care locuesce în Baar şi care în ḑiua omorului s'a vĕḑutŭ în Monostorŭ. Gendarmii ilŭ caută.

—x—

Cetimŭ în »Noua Revistă« din Iaşĭ: Décă există în Iaşĭ vr'o societate de binefacere, care în adevĕrŭ merită a fi încurajată, acésta e fără îndoială *„Reuniunea femeilorŭ române"*. Din nimicŭ şi numai prin neobosita activitate desfăşurată de comitetulŭ societăţei şi de membrele ei, prin cotisaţiunĭ, prin balurĭ şi prin aranjarea de diferite petrecerĭ „Reuniunea femeilorŭ române" a isbutitŭ a aduna unŭ fondŭ, cu care a instituitŭ o şcólă profesională de fete ce funcţionéză deja de mai mulţĭ anĭ, şi care din anŭ în anŭ ia dimensiunĭ mai marĭ, realiséză progrese nouĕ. Câte fete orfane n'au fostŭ împedecate de a cădé în braţele corupţiunei şi miseriei, invĕţândŭ în acéstă scólă o meseriă cu care sĕ'şĭ câştige pânea de tóte ḑilele? Acum „Reuniunea femeilorŭ române" vrea sĕ pue o nouă piatră care sĕ asigure trăinicia monumentului sĕu. Ea vrea ca şcóla sa profesională sĕ fiă instalată întrunŭ localŭ propriu, şi anume construitŭ. Pentru a-şĭ asigura fondulŭ necesarŭ, Reuniunea a hotărîtŭ sĕ aranjeze o lotăriă. A cerutŭ cuvenita autorisaţiă a guvernului care, avênd în vedere mĕreţulŭ scopŭ urmăritŭ de acéstă societate, s'a grăbitŭ a o da, aşa încâtŭ în curêndŭ Reuniunea va pune în vênḑare biletele acestei lotării, din carĭ o parte suntŭ deja imprimate gata. Nu ne îndoimŭ că tótă lumea se va grăbi a contribui la acéstă mĕréţă operă de bine-facere, mai alesŭ când perspectiva unui frumosŭ câştigŭ îi zimbeşte.

—x—

In *cercurile militare* din *Bucurescĭ* se vorbesce de o *mare revistă militară* ce se va face sĕptĕmâna viitóre în Bucurescĭ şi la care vorŭ asista şi prinţii de Hohenzollern.

—x—

Ḑiarele din *Bucurescĭ* scriu că d. Krassilşik, trimisŭ din partea Rusiei, a sositŭ acolo spre a se înţelege cu guvernulŭ românŭ pentru stirpirea lăcustelorŭ.

—x—

Astă séră, Vinerĭ, *trupa teatrală germană* va juca »Daniela", dramă în 4 părţĭ de Philippi. Mâne séră Sâmbătă se va juca în beneficiulŭ actriţei Iulia Dornstein „Lorbeerbaum und Bettelstab«, dramă în 4 acte de Holtei.

Din Bucovina.

Fundulŭ Moldovei, 31 Octomvre 1886.

Domnule Redactorŭ! După cum v'am scrisŭ în rêndulŭ trecutŭ, noi amŭ făcutŭ o jalbă la representanţii ţĕrei despre tóte taptele ce se petrecŭ în comuna nóstră.

Domnii representanţĭ ai ţĕrei au trimisŭ acea jalbă primarului Mercheşŭ sĕ se rectifice, de'i asta dreptŭ ce stă în jalbă orĭ ba; éră primarulŭ Mercheşŭ, după cum îi învĕţatŭ a întuneca minţile domnilorŭ cu neadevĕrurĭ, aşa s'a încercatŭ şi acuma, scriindŭ în rectificarea sa, că acela care pórtă numele suptŭ iscălitŭ în jalbă nu sĕ póte sĕ o fi datŭ elŭ însuşĭ, pentru că'i omŭ prostŭ ru scie scrie, nicĭ ceti, şi cine scie cine a făcut'o acea jalbă mincinósă asupra lui.

Éră Domnii representanţĭ ai ţĕrei au trimisŭ rectificarea primarului Mercheşŭ şi jalba mea la căpitanulŭ districtului din Câmpulungŭ, ca sĕ cerceteze de'i asta dreptŭ, că jalba nu'i dată de celŭ ce e subscrisŭ.

La acéstă cercetare fiindŭ eu chematŭ şi întrebatŭ, orĭ de potŭ dovedi prin marturĭ cele scrise în jalbă, am marturisitŭ cum că acésta e dată şi subscrisă de mine şi cumcă potŭ adeveri prin marturĭ.

Ér Domnulŭ căpitanŭ, voindŭ sĕ se încredinţeze mai bine, m'a întrebatŭ de mai multe orĭ, de o cunoscŭ iscălitura şi orĭ de'i a mea; éră după ce m'am subscrisŭ, a vĕḑutŭ Domnulŭ căpitanŭ singurŭ că'i totŭ o scrisoare.

După ce s'a aflatŭ că tótă rectificarea primarului Mercheşŭ ĭi nedréptă, s'au trimesŭ tóte scrisorile la representanţa ţĕrei.

Acuma a sositŭ alegerea de deputaţĭ comunalĭ in Fundulŭ Moldovei, pentru că s'au împlinitŭ trei anĭ; după cum scie d-lŭ Merchesŭ a se folosi de tóte, aşa s'au încercatŭ şi acuma a se folosi şi cu listele de alegere. nepuindŭ în liste vr'o 260 de persóne, şi anume pe aceia, carĭ socotea că i-orŭ fi în contră de a-lŭ alege pe dênsulŭ; déră presimţêndu-se speculaţiunea domniei sale s'a făcutŭ arătare la căpităniă, şi cu voiă fără voiă a fostŭ silitŭ d-lŭ Merchesŭ sĕ întroducă pre toţĭ în listele de alegere.

D-lŭ Mercheşŭ are de gândŭ sĕ mai alégă vr'o doi Jidovĭ în noulŭ comitetŭ comunalŭ, pe lângă celălaltŭ Jidovŭ, care a fostŭ şi anii trecuţĭ în comitetŭ, şi de care am mai vorbitŭ ḑilele trecute; déră la asta nu sciu cine ilŭ va sprijini, că Românii nu-şĭ vorŭ da votulŭ Jidovilorŭ de ar fi şi cu 'stea de aurŭ în frunte.

Ḑiua de alegere este hotărîtă pentru 23 Noemvre s. n. 1886. Aşteptămŭ cu mare curiositate sĕ vedemŭ cum îşĭ va mai întinde d-lŭ Mercheşŭ mrejele sale în ḑiua de alegere. Credemŭ că acuma nu'şĭ va mai puté face tóte pe placŭ ca până acuma.

Opincarii.

Ultime scirĭ.

Petersburgŭ, 17 Noemvre. Ḑiarele suntŭ de părere, că abia e de temutŭ unŭ rĕsboiu cu Germania. O coaliţiune se póte face numai între Austria şi Anglia. După cum e situaţiunea internă a acestorŭ state, Rusia e deplinŭ în stare sĕ păşéscă în Orientŭ chiar cu armele. Pacea numai atuncĭ e asigurată, scrie „Novosti", décă Austria şi Anglia nu se amestecă în Bulgaria.

Berlinŭ, 17 Noemvre „Nordd. Allg. Ztg." ḑice, că cestiunea candidatului la tronulŭ bulgarŭ e fórte aprópe de resolvare. Rusia, la învitarea puterilorŭ, a desemnatŭ pe prinţulŭ de Mingrelia şi tóte puterile arŭ fi consimţitŭ.

Roma, 17 Noemvre. „Diritto" nu găsesce puncte de atingere între interesele Austriei şi Italiei în Orientŭ, ci mai multŭ pe Marea adriatică, unde Austria, pe când ea ar înainta spre Ostŭ, ar putea împlini uşorŭ dorinţele Italiei.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

PESTA, 18 Noemvre. — Comisiunea pentru armată a delegaţiunei ungare a votatŭ pentru procurarea puscilorŭ de repetiţiă suma de $3\frac{1}{2}$ milióne pusă în Bugetŭ. Mâne se continuă discuţiunea asupra estraordinarului bugetului armatei.

In comisiunea bugetară a delegaţiunei austriace, Kalnoky împărtăşĭ espunerea sa ţinută în delegaţiunea ungară. In numele colegilorŭ votă Hausner încredere în politica lui Kalnoky. Discuţiunea se continuă deséră.

SOFIA, 19 Noemvre. — **Generalulŭ Kaulbars a anunţatŭ, că rupe orĭ-ce relaţiă cu guvernulŭ bulgarŭ, şi că Sâmbătă plécă cu întregŭ personalulŭ agenţiei.**

DIVERSE.

Din o miiă şi una de noptĭ. — »Kulturegyletulŭ este în ajunulŭ de a-şĭ puté începe cu totdinadinsulŭ activitatea sa. Filialele şi comitetele deosebitelorŭ comitate şi-au aşternutŭ deja raporturile cercurilor lorŭ deosebite, arĕtândŭ cam care ar fi pentru deosebitele locurĭ lipsele, ce sume de banĭ s'ar recere pentru ajutorarea lorŭ etc. Mai întâiŭ de tóte Kulturegyletulŭ află de bine a-şĭ îndrepta atenţiunea asupra scólelorŭ şi educaţiunei poporului. Pentru întregirea acestorŭ raporturĭ şi pentru a decide unde şi spre ce scopurĭ are sĕ-şĭ întindă Kulturegyletulŭ banii sĕi, se va face câtŭ mai curêndŭ alegerea funcţionarilorŭ Societăţii. Fiindcă dela începutulŭ activităţii depinde încuragiarea naţiunei, precum şi buva reputaţiune a fiă-căruĭ patriotŭ adevĕratŭ, »Kolozs. Közl.« se arată a fi fórte îngrijatŭ, ca nu cumva sĕ se provóce disordine şi ne'nţelegerĭ, pentru aceea în articolulŭ sĕu de fondŭ dela 18 Noemvre, provócă la unire atâtŭ pe cei din centru, câtŭ şi pe cei din provinciă, precum şi pe diferitele confesiunĭ, ḑicêndu-le sĕ-şĭ aducă aminte, că nu e vorba de părţĭ, ci de viéţa şi înflorirea întregului, din care părţile forméḑă parte. — Aşa a fostŭ pe vremea aceea!

Ingrăşarea pămêntului pe lângă copacii roditorĭ. — Una din pricinele pentru care mulţĭ copacĭ roditorĭ se usucă în totalŭ séu în parte, şi dau róde mai puţine şi mai rele, e — negreşitŭ — şi sĕrăcirea pămêntului de pe lângă rădĕcinele lorŭ, mai alesŭ pe costişurĭ, unde pămêntulŭ vegetalŭ e d'abea pe d'asupra de tótŭ, ér în josŭ e nisiposŭ s'au argilă curată. D'aceea cei ce plantéză copacĭ şi pentru urmaşii lorŭ, ér nu numai pentru câţĭ-va anĭ, au grijă d'a face gropile adâncĭ, largĭ şi a pune în fundŭ îngrăşăminte. Părinţii noştri — de sigurŭ din nebăgare de sémă — nu făceau asemenea provisiunĭ de hrănire copacilorŭ ce plantau; d'aceea mulţĭ se usucă în acele pămênturĭ cu stratulŭ vegetalŭ d'abea d'o palmă, precum se găsescŭ mai alesŭ la noi, pe cóstele dealurilorŭ, pe unde stratulŭ vegetalŭ sĕ mănâncă încetulŭ cu încetulŭ încâtŭ se vedŭ chiar rădĕcinile copacilorŭ afară. Arborii fructiferĭ, plantaţĭ rĕu în pămêntŭ rĕu, potŭ fi scăpaţĭ de mórtea lorŭ de fóme, décă se îngrópă jurŭ împrejurulŭ copacului, ferindu-se câtŭ se póte d'a se atinge rădĕcinile, gunoiu de vite descompusŭ. Acéstă mraniţă (de calŭ décă loculŭ e umedosŭ, de vacă décă loculŭ e uscaţivŭ) redă copacilorŭ chiar bĕtrânĭ o mare vigóre. Se póte pune — însĕ în depărtare de rădĕcinĭ — şi gunoi domesticŭ, adică măturătura din porumbării şi coteneţe, ce se amestecă cu pămêntŭ bunŭ şi negru. Décă pămêntulŭ în care suntŭ plantaţĭ copacii e sĕracŭ de potasă şi acid fosforic sĕ póte adăuge puţinŭ fosfatŭ de calce s'au clorur de potasium; aceste îngrăşăminte chimice amestecate cu ,elementulŭ azotatŭ datŭ pămêntului de gunoiu vorŭ face ca cupacii fructiferĭ sĕ créscă repede, sĕ fiă sănĕtoşĭ şi sĕ dea róde multe şi marĭ.

***

Conservarea mazărei verde. — Mazărea se póte conserva mai bine în borcane de sticlă décă s'ar puté garanta buna calitate a dopurilorŭ de plută; dér conservarea se póte face şi în butelii în care pune vinulŭ. Mai ântêiu trebue căutatŭ ca mazărea sĕ fiă crudă şi prospĕtă, care se pune în sticlă şi după aceea se astupă bine cu unŭ dopŭ de plută de bună calitate, şi apoi sĕ légă bine cu o sfóră. După aceea sĕ fierbe într'o baiă macsimă. Pentru a evita ca sticla sĕ nu se strice pusă la fierbere, fiăcare sticlă se pune într'unŭ sacŭ grosŭ de pânză de împachetatŭ, după ce s'a fiertŭ se punŭ tóte sticlele într'o baiă măricică rece; ele se punŭ în căldare una lângă alta, însĕ despărţite printr'unŭ stratŭ de fênŭ seu de paiă, şi după aceea se pune apă până când ajunge la gâtulŭ lorŭ, după aceea pe deasupra se acopere sticlele cu o pânḑă înmuiată în apă ca evaporaţiunea în pré mare cantitate sĕ fiă împiedecată; pe urmă sticlele se fierbŭ 4 óre. Dupa aceea se stinge foculŭ, şi sticlele se scotŭ din căldare, când apa nu este nicĭ rece nicĭ caldă. După ce dopurile s'au uscatŭ bine se acopere cu cêră.

***

Din ce consistă omulŭ. Chemia nu o putemŭ înşira între sciinţele amusante. Cu tóte acestea aduce ḑiarulŭ englesŭ „Iron« o socotélă amusantă a părţilorŭ din care se compune omulŭ. După acéstă socotélă omulŭ consistă din 13 elemente, din care 5 suntŭ gazóse, ér celelalte 7 compacte. Elementulŭ de căpetenia, din care consistă omulŭ, e oxigenulŭ, şi anume într'unŭ stadiu comprimatŭ. Unŭ omŭ normalŭ de 70 chilograme greutate conţine 44 chilograme de oxigenŭ, care arŭ cuprinde între impregiurărĭ normale unŭ spaţiu de 28 metri cubicĭ. Mai departe consistă omulŭ din 7 chilograme hidrogenŭ, carĭ în stadiu liberŭ arŭ cuprinde unŭ spaţiu de 80 metri cubicĭ; numai de nu s'arŭ desbina atomii noştri unulŭ de altulŭ. Celelalte trei gasurĭ, ce cuprindŭ trupulŭ nostru, suntŭ: nitrogenŭ (1720 gr.), chlor (800 gr.) şi fluor (100 gr.). Elemente compacte conţine omulŭ anume 22 chilograme cărbune, 800 gr. fosfor, 100 gr. sulfur, 1750 gr. calciu, 80 gr. potaşiŭ, 70 gr. iod, şi 50 gr. magneziu. Prin urmare metale nobile nu conţine omulŭ, ci numai elemente, care altcum suntŭ fórte eftine. Foia engleză de aceea ḑice, că o exploatare montană a omului nu s'ar plăti.

Bibliografiă.

Convorbirĭ literare, revistă sub direcţia d-lui Iacobŭ Negruzi, cuprinde următorulŭ sumarŭ în Nr. 8 apărutŭ pe Noemvrie 1886: *I. Ghica*: Introducere la scrisorile către V. Alexandri (XXVI). — *F. Copée*: Trecĕtorŭ, traducţie in versurĭ de N. Volenti. — *G. Popovicĭ*: O scriere nouă asupra vechilorŭ nóstre aşeḑăminte. — *V. Alexandri*: Ţara. Odă la Curtea de Argeşŭ (poesii.) — *A. D. Xenopolŭ*: Ţĕranĭ sub Mihaiŭ Viteazu. — *Notiţe scientifice şi literare*: Chestiunea continuităţii Românilorŭ în Dacia înaintea congresului orientaliştilorŭ din Viena. — Novelele şi poesiile d-lui N. Gane. — *Ioanŭ N. Romanŭ*: Marii; De ḑiua ei; Pe gândurĭ (poesi) — *Elena Sevastos*: Poesii poporale. (doine). — Corespondenţă. — Bibliografiă.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**

Redactorŭ responsabilŭ **Dr. Aurel Mureşianu**

---

orĭ ce combinaţiă. Eu mĕ ducŭ şi ea rĕmâne...— fără a ne ḑice unŭ adio — unŭ rĕmasŭ bunŭ.

Eu amĭ alte interese, — ea are alte speranţe...— Veḑĭ că nu mĕ légă nimicŭ de ea, şi te asigurŭ că mĕ reîntorcŭ acasă chiar aşa de liberŭ şi uşuratŭ ca şi când am plecatŭ. — Acéstă libertate nu o voiŭ jertfi nicĭ când —|— — pentru nimenea.

Aci l'a întreruptŭ unŭ fluerŭ puternicŭ alŭ locomotivei, care rĕsuna din munte în munte. Ne apropiamŭ de ultima staţiă. Aci m'am despărţitŭ de Corneliu cu o îmbrăţişare, cu o strîngere de mână.

Elŭ era érăşĭ vechiulŭ amicŭ — omulŭ seriosŭ. — M'am reîntorsŭ liniştitŭ vĕḑêndŭ şi convinsŭ fiindŭ, că pretinulŭ meu încă se reîntórce acasă, cum se ḑice: omŭ întregŭ.

Dela despărţirea mea de amiculŭ meu a trecutŭ o véră lungă, fără a căpĕta vr'o scrisóre dela elŭ.

Pe Laura nu o am vĕḑutŭ şi nu am convenitŭ cu ea, căcĭ precum am auḑitŭ a fostŭ dusă la băi.

Am fostŭ şi uitatŭ despre totŭ incidentulŭ, — când într'o ḑi de tómnă cetescŭ în „Gazetă.« în rubrica »Diverse", următorulŭ comunicatŭ:

Himen. D-lŭ Corneliu Segescu în redinţatŭ cu simpatica şi încântătórea domnişóră Laura Ângerescu.— Le poftimŭ fericire neturburată! *Omicron.*

Cursulŭ la bursa de Viena

din 18 Noemvre st. n. 1886.

Rentă de aurŭ 4%	103 65
Rentă de hârtiă 5%	93.30
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	115 75
Bonurĭ rurale ungare	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104 75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 50
Bonurĭ croato-slavone	105.50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	125.—
Renta de hârtiă austriacă	83 50
Renta de arg. austr.	84 77
Renta de aurŭ austr.	114 05
Losurile din 1860	138 75
Acţiunile băncei austro-ungare	870 —
Act. băncei de creditŭ ung.	294.75
Act. băncei de creditŭ austr.	286.90
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.94
Napoleon-d'orĭ	9.95
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.74
Londra 10 Livres sterlinge	125.70

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 19 Noemvre st. n. 1886.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.43	Vênd.	8.45
Argint românesc	»	8.36	»	8.40
Napoleon-d'orĭ	»	9.88	»	9.91
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.25
Imperialĭ	»	10.22	»	10.25
Galbenĭ	»	5.90	»	5.92
Scrisurile fonc. »Albina»	»	100.50	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	117.—	»	118.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela 1 Octomvre st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.50	—	—
Predealŭ	—	9.32	—	—
	—	—	—	—
Timişŭ	—	9.56	—	—
Braşovŭ	—	10 29	—	—
	7.47	—	4.16	—
Feldióra	8.24	—	5.02	—
Apatia	8 51	—	5 4[illegible]	—
Agostonfalva	9.14	—	6.15	—
Homorodŭ	9.51	—	7.06	—
Haşfaleu	11.03	—	8.52	—
Sighişóra	11.29	—	9.19	—
	11.26	—	9.31	—
Elisabetopole	12 00	—	10.16	—
Mediaşŭ	12.29	—	10.57	—
Copşa mică	12.44	—	11.19 11.31	—
Micăsasa	1.05	—	11.52	—
Blaşiu	1.34	—	12.31	—
Crăciunelŭ	1.46	—	12.48	—
Teiuşŭ	2.09	—	1.22	—
Aiudŭ	2.39	—	2.18	—
Vinţulŭ de susŭ	3.01	—	2.48	—
Uióra	3.08	—	2 56	—
Cucerdea	3.14	—	3 64	—
Ghirişŭ	3.5[illegible]	—	4 51	—
Apahida	5.10	—	5.28	—
Cluşiu	5.3[illegible]	—	5 56	—
	—	6 03	—	8.00
Nedeşdu	—	6.21	—	8.36
Ghirbĕu	—	—	—	9.02
Aghirişŭ	—	—	—	9.32
Stana	—	—	—	10.11
Huiedinŭ	—	7.14	—	10.5[illegible]
Ciucia	—	7.43	—	12 16
Bucia	—	—	—	12.50
Bratca	—	—	—	1.21
Rév	—	8.22	—	2.02
Mezŏ-Telegd	—	8.48	—	3.06
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	3.38
Várad-Velinţe	—	—	—	3.54
Oradia-mare	—	9.13	—	4.05
	—	9.18	10.55	4.50
P. Ladány	—	10.38	1 23	7.28
Szolnok	—	12.20	3.24	—
Buda-pesta	—	2.15	10.05	—
Viena	—	—	2.15	—
	—	8.00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.20	8.00
Szolnok	11.05	3.58	7 38	9.34	11.4[illegible]
P. Ladány	2 02	5.28	5 40	11.26	2.31
Oradea mare	4.12	6.58	9.14	1.38	—
Várad-Velencze	—	—	9.24	2.06	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9 41	2.17	—
Mezö-Telegd	—	7.33	10.19	2.40	—
Rév	—	8.04	11.38	3.24	—
Bratca	—	—	12.18	3.47	—
Bucia	—	—	12.5[illegible]	4.07	—
Ciucia	—	8.58	1.57	4.33	—
Huiedin	—	9.28	3.11	5.15	—
Stana	—	—	3.40	5.3[illegible]	—
Aghiriş	—	—	4.15	5.55	—
Ghirbĕu	—	—	4.36	6.07	—
Nedeşdu	—	—	4.58	6.24	—
Cluşiu	—	10.28	5.26	6.43	—
	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriş	12 30	—	—	—	9.06
Cucerdea	1.01	—	—	—	9.53
	1 06	—	—	—	10.—
Uióra	1.13	—	—	—	10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.20	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1 41	—	—	—	10.48
Teiuşŭ	2.00	—	—	—	11.14
Crăciunelŭ	2 35	—	—	—	12.12
Blaşŭ	2.48	—	—	—	12.30
Micăsasa	3.20	—	—	—	1.12
Copşa mică	3 36	—	—	—	1.32
Mediaşŭ	4.00	—	—	—	2.18
Elisabetopole	4.3	—	—	—	3.03
Sigişóra	5.12	—	—	—	3 49
Haşfaleu	5.37	—	—	—	4.28
Homorod	7.0[illegible]	—	—	—	6.16
Agostonfalva	7.43	—	—	—	7.06
Apatia	8.11	—	—	—	7.46
Feldióra	8.41	—	—	—	8.25
Braşovŭ	9 21	—	—	—	9.15
	—	5.45	—	—	—
Timişŭ	—	6.22	—	—	—
Predealŭ	—	6.47	—	—	—
	—	—	—	—	—
Bucurescĭ	—	11.45	—	—	—

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vinţulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Şibotŭ	12.52	—	4.50
Orăştia	1.01	—	5.18
Simeria (Piski)	2.03	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborşin	5.30	—	8.46
Bĕrzova	5.56	—	9.33
Conopŭ	6.27	—	9.53
Radna-Lipova	6.47	—	10.27
Paulişŭ	7.28	—	10.42
Gyorok	7.43	—	10.58
Glogovaţŭ	7.59	—	11 25
Aradŭ	8.28	—	11.39
Szolnok	8.42	—	4 52
	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12 10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok	11.20	12.41	—
	4 10	5.45	—
Aradŭ	4 30	6.—	7.04
Glogovaţŭ	4.43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulişŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5.41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bĕrzova	6.28	7.55	—
Soborşin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.[illegible]8	—
Branicĭca	9 19	10.17	—
Deva	9.51	10 42	—
Simeria (Piski)	10.35	11 07	—
Orăştiă	11.11	11.37	—
Şibotŭ	11.43	12.—	—
Vinţulŭ de josŭ	12.18	12.29	—
Alba-Iulia	12.36	12.46	—
Teiuşŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timişóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Haţegŭ	12.46	—	4 16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5 58
Baniţa	3.05	—	6 4[illegible]
Petroşenĭ	3.37	—	7.12

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8 17

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroşenĭ	10 07	—	6.10
Baniţa	10.48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Haţegŭ	12 42	—	9 01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1 53	—	10.31

Tipografia *ALEXI* Braşovŭ. Hârtia din fabrica d-lorŭ Königes & Kopony, Zernescĭ.